

“Odpusť králi, nepiji, nepřijímám též podobné milosti, a jiné mi nepodáš,” odvětil stařec čistou francínou, což překvapilo tím více krále. Tvář starčova se chvěla, upíral oči pevně na Jana.

“Jsemť král!” řekl tento hrdě.

“Řekl jsem, pane! Tys silnější, já jsem ubožec, ale mám více síly než ty! Jsi uražen, že nevěřím ve tvou milost? Aj, jsi nevěrec, proto bys mne oslyšel. Přijď a poznáš království. Jsem král větší než ty, i každý druh můj!”

“Ty’s šílený!” zvolal Jan, a přítomní nevrle hučeli nad tou odvážlivostí.

Dívka přistoupila a bázně ho pojala za ruku. “Otče, otče!” šeptala.

“Nehroz se,” odvětil on a řekl ku králi: “Nepoznal jsi světlo pravdy, aniž kdo z vás; nechtěj určovat šílenost. Zovou tě králem, a proto jest ti přístupna pravda, byť jsi jí i nevěřil. Shlédni ráj, poznej království, přijď.”

Domluviv, odebral se nezdržován ku svému místu i s děvou, a za okamžik zazněly zvuky, které byli zaslechli tři z této společnosti ve dvoře Tynském.

Divný ten chaos, ta směsice lahody i odporu zmírající v divokých, touživých tónech jako by byly vytvořeny pro náruživou, divokou povahu Janovu. Jeho oko se zahledělo v divné výrazné zraky obou hudeců; rozechvěn dopil poslední číši vína. “Ale peněz přijmeš?” přistoupil kvapně k šedivci.

“Za práci vždy, nikdy zdarma, jsem chud.” Slova ta platila i kněžně Marii, na níž utkvělo sivé oko starcovo. Poznala jeho odpověď k výstupu v Týně.

Král hodil děvě měšec; nepochopitelným způsobem byl podivně rozčilen.

“Přijď!” zvolal stařec, a “přijď!” pěla i děva.

“Přistoupil ku kněžně. Děkuji ti, Marie, jsem ti povinen krásným večerem!” Políbil ji na čelo. “Dobrou noc kněžno! Dobrou noc pospolně.”

Zahleděl se ještě jednou k hudecům a odcházel, doprovázen hostitelkou i družinou. U východu z rajské zahrady ještě pokynul a ihned zmizel.

Marie Lucemburská zářící blahostí obrátila se. Zrak její padl na Heřmana, jenž zůstal zpět. Ruměn, jenž přelétl sličnou tvář, jevil, že byla příjemně překvapena.

“Opustil jsem krále jsa šťasten, že mi možno omluviti se, že jsem poukázán ke tvým službám. Poroučí Tvá Milost?”

Neodvětila, ale pokynula oběma družkám. “Dejte odměnu hudecům a propusťte je; pán z Miličina je vyvede.” Odešly. Kvapně, jako nucené nebo jako by chtěla přemoci kvapilostí ostýchavost, pohlédla na Heřmana. “Slibila jsem ti, pane z Miličina, svůj dík; zasloužil jsi jej, král, můj bratr, je spokojen. Vol!”

Heřman se zachvěl. “Milosti, o kěz mi přáno volit, jak touží duše má! Však odpustiž, znám jedinou milost.”

“Ta jest?”

“Sedíný polibek ruky — sestry mého krále!” dodal temně.

Podala mu ruku; domníval se, že cítí záchvěv této. Klesl rozblouzněn na kolena a netajil přes právě připomenutý rozdíl stavů vnitřní své hnutí.

“Kněžno!” zvolal vášnivě. “Život! život! Což taková služba za po podobný okamžik. Neviděl její tvář, jež byla kryta stínem; ona však zřela pohled, jímž se kořil, jímž se modlil dlouhou prosbu ku své bohyni. Přitiskl něžně ruku na ústa. Těsně svíral rukama rozpálenou tvář, když již dávno zmizela.

Vrátil se k terasu; vstříc mu vyšli hudeci provázeni panošem. Mléky došel s nimi až k menší bráně a mléky je propustil. Náhle ucítil tlak ruky starcovy. “Ty znáš jednoho z bratří,” řekl mu, “musíš být dobrým, přijď a naučíš se býti šlechtným.” Opakoval tato slova, aniž myslil na jich smysl, a odešel do svého bytu na hradě

VI.

Na Lokti.

Ačkoliv žádný dojem nevytrval dlouho při Janově vrtkavé povaze, přece si připomínal druhého dne starce i dívku od včerejška. První jej hněval, oba jej dráždili. Sotva se oblekl a posnídal, oznamoval mistr komory pana Jindřicha z Lipé, Vartenberka, pána z Krumlova a moravského pána Bernarda z Cimburku. Svouli, aby byli uvedeni, a vstoupil provázen Leonardem z Vivares do příjmací síně. Příchodem těchto pánů, kteří ho obtěžovali, byl zvýšen jeho špatný rozmar. Byliť to oni, kteří většinou náčelníky opanování panstva zastupovali.

První vstoupil pan z Lipé s úsměvem na rtech, s hlubokou poklonou. Zasmušilé královo čelo jej potěšilo. Započal uctivým podotknutím, že se nezdá být Jeho Milost v dobrém rozmaru, a přičítal to nevyspaní.

“Právě, právě!” odvětil král úsměšně; tvé vzácné růže, pane Jindřichu, jsou toho příčinou.”

“Račiz se vyjádřiti, Milosti,” pravil pán z Lipé tuše zdařený záměr.

“Aj, jaké vyjádření! Zaplesal jsem uzřev rozkošnou novinku, a uznávaje upřímný tvůj úmysl pomyslil jsem, že bych byl nevděčníkem, kdybych tě nepotěšil druhého dne zprávou o výborné zábavě. Při tom dělalo výborné víno takový účinek, že se cítím skutečně nevolným, a zdá se mi, že mi přicházíš nevhod i se svými druhy.”

“Odpusť, Milosti, zavinila-li cosí dobrá vůle,” odvětil velmož, nevšímaje si urážlivých slov, ač pán ze Stráže zřejmě dal na jevo svou nedůtklivost.

“Ne, ne, to nepravím, naopak přál bych si viděti tvou zahradu, kde pěstuješ tak ranné květiny. Posud jsi mne neuznal za hodna, abych uzřel ten malý zázrak, jehož sám postrádám.”

“Milosti, budu šťasten, navštívíš-li můj dům při nejbližším svém příchodu do Hradce.”

Jan sebou trhl. Zvat jej do sídla nepřítelkyně, toť bylo příliš. “Tedy nepocházejí ty keře z Prahy?”

“Nikoli, Milosti.”

“Dobře, dobře, dost již. Buď ubezpečen, že použiju nabídnutí tvého dřívě nebo později. Rád bych ale zvěděl, pánové, příčinu vašeho příchodu!”

Jindřich z Lipé poukázal teď na některé potřeby země a rychle, podporován přítomnými velmoži, šel ku pravému účelu. Používaje královny mrzutosti hleděl jej popuditi proti královně Elišce a řídil se úplně návrhem magistra uzpůsobiv řeč dle potřeby. Král byl posud skoro rád, že byl zbaven její přítomnosti, a neměl ani kdy na ni se horšit. Teď ale namluvili mu páni, co obilá od úst k ústům mezi věrnými Jeho Milosti; řekli mu, že jest nehodno jeho i jich, aby se spravovali ženou, aby činil co ona chce; dokládali, že právě odtud pochází všecko zlo, všechny nepokoje v království, poukazovali, že nehodno bohatýrů poslouchati té, které vlastně přísluší vřeten a jehla; proto prý pozbývá král vážnosti a cti v zemi.

Jan chtěl z prvu odporovat, ponuknut ale pánem z Vivares, jemuž co členovi cizí šlechty záleželo také na tom, aby se zbavil král nejúčinnější domácí rádkyně, poslouchal stále s větším napnutím; konečně na pokynutí Jindřicha z Lipé vytasil se p. z Cimburku s jakousi listinou a podával ji králi ku čtení. Byla ale česká, protož vybídnut Janem, že pán z Vivares neznal podobně česky čísti, četl ji.

Král nedočkal konce, vyskočil z křesla, na něž byl sedl, přijímaje pány, a ani se nepřesvědčiv, vychrlil ze sebe kletbu. Listina ta měla být dopisem Viléma zajíce z Valdeku Janu, proboštovi vyšehradskému, nevlastnímu bratru královny Elišky.

Promlouváno napřed o tom, že prý zamýšlí Jan zaměnit české království s Ludvikem bavorským za rýuskou Falci, o čemž se skutečně častěji zmínil. Pro případ ten jednal dopis o zámyslu, zbavit Lucemburka královského stolce a dosaditi na trůn tříletého Václava pod poručenstvím matky. Pan z Valdeku přísliboval určitě branné síly k tomuto podmiku.

“Pane z Lipé!” zvolal Jan, nepátraje dále po pravdě. “Tot spiknutí proti mé osobě!” Pán z Lipé se němě uklonil. “Považujete mne, pánové, za svého krále čili nie?” zvolal král dále, zrudnuv zlostí do temna.

“Račiz velet, Milosti, dokážeme to skutky!” odvětili souhlasně velmožové.

“Dobře tak. Saint Denis, já se pomstím! strašně se pomstím na tom zpupném zemanu, na všech přísám bůh, ani královnu nevyjímaje! Pane z Vivares, mnoho-li zbrojnošů jest na hradě?”

“Ke stu milosti.”

“A od vás, pánové, mohu očekávat pomoc v okamžení?”

“Tvé Milosti stojí ke službám sto jezdců.”

“Dosti jich, dvě stě; dosti, abych mohl půl Čech obráti ihned v pustinu!”

Lipé se sotva patrně usmál, i druhým velmožům pohrával útrpný úsměv na rtech. Král jsa rozhorlen si toho nepovšiml.

“Pane z Vivares, rozkaž svolat mou družinu. Pánům zanech na vůli, aby se váleli na hradě nebo mne provázeli, není mi jich třeba. Pán z Janovic nechť vše připraví?”

Dvořan odkvapil, na pokyn Jindřicha z Lipé odešel i Strážský

“Pánové kdy bude vaše pomoc hotova k odchodu?”

“Za dvě hodiny bude stát ke Tvým službám, Milosti. Pán ze Stráže dovolil si za tou příčinou se vzdáliti. Uvede tlupu hned na cestu k Lokti.”

“Tys výtečník, pane Jindřichu! Díky vám již zprvu, pánové. Ha, Valdeku, střež se!” hrozil král ve své zlosti. “Ty’s pravil k Lokti, pane z Lipé? mám za to, že jest Zajíc na svých statecích, proč ne dřívě na něj?”

“Královský pane, rač se zmocnit nejprve symbolu, pod jehož vábným jménem se kuje se spiknutí; pán z Valdeku i druzí spiklenci budou pak bez zaslony, bez moci, a pomsty se dočkáš povždy, Milosti.”